

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และความเป็นมาของปัญหา

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นองค์กรที่มีบุคลากรประมาณ 5,200 คน แบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 ส่วน คือ โรงพยาบาล สำนักงานเลขานุการ และภาควิชา ซึ่งแต่ละส่วนมีลักษณะงานในรายละเอียดสำคัญที่แตกต่างกันออกไป คือ ทางด้านโรงพยาบาลเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการรักษาพยาบาล ด้านสำนักงานเลขานุการ ซึ่งเป็นงานที่สนับสนุนการให้บริการอยู่เบื้องหลัง (Back office) ส่วนภาควิชา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและสนับสนุนงานวิจัยต่างๆ

ด้วยลักษณะของระบบงานที่มีอยู่จำนวนมาก และมีลักษณะงานที่ซับซ้อน การหาวิธีการที่คณะฯ จะทำให้อุปกรณ์ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากสามารถทำงานและให้บริการด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การให้สวัสดิการเกี่ยวกับที่พักอาศัยแก่บุคลากรที่ต้องปฏิบัติงานทั้งใน และนอกเวลาราชการตลอด 24 ชั่วโมง เช่น แพทย์ พยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์อื่นๆ จึงเป็นสิ่งที่คณะฯ ได้จัดสรรให้ ส่วนค่าใช้จ่ายในเรื่องสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ นั้น ทางคณะฯ เรียกเก็บตามอัตราราคาใช้ที่แตกต่างกันไปจากผู้พักอาศัยเป็นรายๆ ไปในการเรียกเก็บค่าสาธารณูปโภคต่างๆ นั้น ปัจจุบันมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานมากกว่า 10 ปี ใช้ระบบฐานข้อมูลฟ็อกซ์โปร (Foxpro) พัฒนาโดยภาษาคอมพิวเตอร์คลิปเปอร์ (Clipper) ออกแบบให้ทำงานบนระบบปฏิบัติการดอส (Disk Operating System : DOS) ทำงานได้ในคอมพิวเตอร์เครื่องเดียวกัน (Stand alone) ปัญหาที่พบคือ โปรแกรมและฐานข้อมูลถูกจัดเก็บที่เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้งานทั้งหมดไม่มีระบบสำรองข้อมูล เมื่อเครื่องคอมพิวเตอร์มีการชำรุด ชัดข้องเสียหายของอุปกรณ์ในตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ (Hardware) หรือโปรแกรม(Software) หากเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญ เช่น หน่วยเก็บบันทึกข้อมูลหลังจากที่มีซ่อม และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อการสูญหายของข้อมูล ต้องมีการติดตั้งโปรแกรมและบันทึกข้อมูลใหม่ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก และในส่วนของ การดูแลรักษาปรับปรุงโปรแกรม (Maintenance) เพื่อให้มีข้อมูลที่ทันสมัยสอดคล้องกับเงื่อนไขที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะภาษาที่ใช้พัฒนา โปรแกรมซึ่งในปัจจุบันมีผู้จำนวนน้อยมาก ส่งผลให้การดูแลรักษาปรับปรุงทำได้ลำบาก และโดยลักษณะของการติดตั้งโปรแกรมใช้งาน การจัดเก็บฐานข้อมูลแยกกันในแต่ละเครื่องของผู้ใช้งานทำให้ข้อมูลในแต่ละ

ละส่วนมีความขัดแย้งกัน ไม่มีรหัสมาตรฐานในการเชื่อมโยงข้อมูลระบบสารสนเทศยุคใหม่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และผลิตเป็นสารสนเทศในเชิงบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้การนำส่งข้อมูลสารสนเทศยุคใหม่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้รวบรวมและประมวลผลต่อไป เช่น งานคลัง ยังอยู่ในรูปแบบของกระดาษซึ่งต้องมีการนำเข้าข้อมูลดังกล่าวในระบบเงินเดือนด้วย บางครั้งการบันทึกข้อมูลมีความซ้ำซ้อนขาดหาย เป็นสาเหตุให้เกิดข้อผิดพลาดได้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการค่าสาธารณูปโภคใหม่โดยใช้ทรัพยากรของคณะฯ ที่มีอยู่แล้วคือระบบเครือข่าย (Network) และทำการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในลักษณะของไคลเอนต์/เซิร์ฟเวอร์ (Client/Server) เพื่อที่จะสามารถดูแลรักษาในส่วนต่างๆ ของระบบได้ง่าย ประสิทธิภาพการทำงานของโปรแกรมดีขึ้น โดยให้สารสนเทศค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค ต่อผู้บริหารได้อย่างทันที อีกทั้งยังสามารถพัฒนาไปสู่ระบบการโอนข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบงานคลังคณะฯ โดยไม่ต้องนำเข้าข้อมูลที่ซ้ำซ้อน อันจะนำมาซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบจัดการค่าสาธารณูปโภค

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการค่าสาธารณูปโภคสำหรับที่พักออาศัยของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1) ได้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการค่าสาธารณูปโภคสำหรับที่พักออาศัย ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2) ได้ระบบฐานข้อมูลการจัดการค่าสาธารณูปโภค

3) ได้ระบบแสดงผลค่าสาธารณูปโภคในระบบอินเทอร์เน็ต

4) ได้แนวทางในการพัฒนาการส่งข้อมูลค่าสาธารณูปโภคในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบงานคลัง

1.4 แผนดำเนินการ ขอบเขต และวิธีการศึกษา

1.4.1 แผนการดำเนินงาน

- 1) ศึกษาข้อมูลอาคาร-บ้านพักที่มีการให้เข้าใช้
- 2) ศึกษากระบวนการเรียกเก็บค่าสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้อง
- 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลอาคาร-บ้านพักกับการใช้สาธารณูปโภค
- 4) ออกแบบฐานข้อมูลระบบเรียกเก็บค่าสาธารณูปโภค
- 5) พัฒนาระบบเรียกเก็บค่าสาธารณูปโภค
- 6) ทดสอบการทำงานของระบบ
- 7) ติดตั้งและทดลองใช้งาน
- 8) จัดทำเอกสารประกอบการใช้งาน

1.4.2 ขอบเขต

ในการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการค่าสาธารณูปโภค จะทำการศึกษาระบบต่างๆ ดังนี้

- 1) งานอาคาร-บ้านพัก ประกอบไปด้วยข้อมูลอาคาร-บ้านพัก ข้อมูลผู้อาศัย
- 2) ระบบเรียกเก็บค่าสาธารณูปโภคประกอบไปด้วย ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าเก็บขยะ ค่าตัดหญ้า ค่าโทรศัพท์
- 3) สามารถพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการค่าสาธารณูปโภคสำหรับที่พักอาศัยของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 4) สามารถออกรายงานได้แก่ รายงานสรุปค่าสาธารณูปโภคต่างๆ รายงานเปรียบเทียบค่าสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น รายงานเปรียบเทียบอัตราการใช้น้ำในแต่ละปี รายงานเปรียบเทียบอัตราการใช้ไฟฟ้าในแต่ละปี
- 5) สามารถนำข้อมูลค่าสาธารณูปโภคแสดงผลในระบบอินทราเน็ต

1.4.3 วิธีการศึกษา

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่งานอาคารสถานที่ งานซ่อมบำรุง งานคลังที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ดูแลระบบเดิม
  - รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเช่น ใบเสร็จค่าสาธารณูปโภค เอกสารข้อมูลของผู้อาศัย
- 2) การออกแบบระบบ

- การออกแบบและพัฒนาระบบโดยดำเนินตามวงจรการพัฒนาระบบ
(The System Development Life Cycle : SDLC)

3) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

▪ ซอฟต์แวร์

- โปรแกรม Microsoft Visual Basic 6
- ระบบปฏิบัติการวินโดวส์ เอ็กซ์พี โพรเฟสชันแนล (Microsoft Windows Xp Professional -)
- โปรแกรมฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล (MySQL)
- โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลมายเอสคิวแอล ฟรอนท์ (MySQL Front)
- โปรแกรมพีเอชพี (Personal HomePage: PHP 4.3.7)
- โปรแกรมอาพาเซ่ เว็บเซิร์ฟเวอร์ (Apache HTTP Server 2.0.49)
- โปรแกรม Macromedia Dreams weaver 8
- โปรแกรม Microsoft Office 2003
- โปรแกรม Microsoft Visio 2003

▪ ฮาร์ดแวร์

- เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personnel Computer)
  - หน่วยประมวลผลกลาง Intel® Pentium 4 CPU 2.80 GHz
  - หน่วยความจำหลักขนาด 512 MB
  - หน่วยความจำสำรองขนาดความจุ 40 GB
  - จอภาพแสดงผล ขนาด 17 นิ้ว ความละเอียดสูงสุด 1280 x 1024
  - การ์ดเชื่อมต่อระบบเครือข่าย (Network Card) 10/100/1000 Mbps
- เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server Computer)
  - หน่วยประมวลผลกลาง Intel® Pentium 4 CPU 3.00 GHz
  - หน่วยความจำหลักขนาด 1024 MB
  - หน่วยความจำสำรองขนาดความจุ 32 GB
  - จอภาพแสดงผล ขนาด 15 นิ้ว ความละเอียดสูงสุด 1024 x 768
  - การ์ดเชื่อมต่อระบบเครือข่าย (Network Card) 10/100/1000 Mbps
- เครื่องพิมพ์เลเซอร์ (Laser Printer)
- เครื่องพิมพ์ดอตเมทริก(Dot-matrix Printer)

1.5 นิยามศัพท์

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System) หมายถึง ระบบประมวลผลข้อมูลโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งจะสนับสนุนการปฏิบัติ การบริหาร และหน้าที่ในการตัดสินใจขององค์กร หรือ เป็นระบบที่ประกอบด้วยคน เครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานกัน เพื่อจัดทำสารสนเทศสนับสนุนการปฏิบัติงาน การจัดการ และการตัดสินใจในหน่วยงาน

ค่าสาธารณูปโภค (Utility) หมายถึง รายจ่ายค่าบริการสาธารณูปโภค สื่อสารและโทรคมนาคม รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระพร้อมกัน เช่น ค่าบริการ ค่าภาษี เป็นต้น ตามรายการดังต่อไปนี้ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าเก็บขยะ ค่าตัดหญ้า

คณะแพทยศาสตร์ หมายถึง คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นหน่วยราชการในสังกัดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๐ ถนนอินทวิโรด ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ผู้อาศัย หมายถึงบุคลากรในคณะแพทยศาสตร์ บุคลากรภายนอกคณะแพทยศาสตร์ หน่วยงานราชการต่าง หน่วยงานเอกชน ที่อาศัยหรือเข้ามาใช้สถานที่ภายในคณะแพทยศาสตร์

1.6 สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา และรวบรวมข้อมูล

- 1) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 3) สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่